

SPRAWOZDANIE

*z realizacji Kursów adaptacyjnych
i kursów języka polskiego
dla repatriantów i członków ich rodzin
organizowanych
w formie obozów i kursów w miejscu zamieszkania
2018 rok*

Warszawa 2019

Spis treści

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	3
UCZESTNICZY	3
REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ	4
ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNYCH I KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW	5
EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU).....	5
KURSY JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	6
ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA.....	6
WNIOSKI I REKOMENDACJE	9

Kursy adaptacyjne i kursy języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin w roku 2018 prowadzone były przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą Polonijne Centrum Nauczycielskie. Realizowane były zgodnie z Ustawą o repatriacji z dnia 9 listopada 2000 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 1392 z późn. zmianami) oraz decyzją MEN nr DWM-WOPG.4722.1.2018.BT z dnia 12 czerwca 2018 roku, które zlecił Ośrodkowi realizację zadania pn. *Organizacja kursu języka polskiego i kursu adaptacyjnego dla repatriantów i członków ich rodzin*.

Docelowa liczba beneficjentów określona została na podstawie informacji z MSWiA (źródło: informacja z MSWiA za pośrednictwem MEN). Planowano, że kursy obejmą 350 osób z różnych województw. Ostatecznie w 2018 roku z kursów w formie obozów skorzystało 127 repatriantów, w tym 32 dzieci i młodzieży oraz 91 repatriantów w 70-godzinnych kursach językowych w miejscu zamieszkania.

W kursach uczestniczyli repatrianci i członkowie ich najbliższych rodzin, którzy nie korzystali dotychczas z takiej formy pomocy – finansowanej ze środków Ministra Spraw Wewnętrznych.

Okres zamieszkania repatriantów w Polsce wynosi od jednego miesiąca do kilku lat.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

Realizację *Kursów adaptacyjnych i językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zaplanowano w 5 miastach: w Lublinie, Łodzi, Poznaniu, we Wrocławiu i w Warszawie (dwukrotnie). W trakcie rekrutacji okazało się, że nie ma chętnych na kursy w Lublinie, Łodzi i jeden w Warszawie, zrezygnowano więc z ich organizacji. Ostatecznie *Kursy języka polskiego i kursy adaptacyjne dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów odbyły się w następujących miejscowościach i terminach:

Wrocław: 11–19 sierpnia 2018

Poznań: 15–23 września 2018

Warszawa: 20–28 października 2018

UCZESTNICZY

We Wrocławiu w kursie wzięło udział 67 repatriantów, w tym 19 dzieci, w Poznaniu – 25, w tym 4 dzieci, w Warszawie – 35, w tym 9 dzieci. Łącznie z obozów skorzystało 127 repatriantów, w tym 32 dzieci.

Uczestnicy pochodzili z Kazachstanu – 94 osoby, Rosji – 16 osób, Białorusi – 8 osób, z Uzbekistanu – 8 osób i z Ukrainy – 1 osoba:

REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ

Rekrutacja uczestników została przeprowadzona przez ORPEG PCN we współpracy z wydziałami urzędów wojewódzkich oraz samorządami miast i gmin.

1. W celu dotarcia z informacją o oferowanych kursach do możliwie dużej grupy repatriantów pracownicy ORPEG w Lublinie prowadzili korespondencję oraz odbywali rozmowy telefoniczne z urzędami gmin, urzędami wojewódzkimi oraz organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz repatriantów.
2. Na podstawie list uzyskanych z ww. urzędów wysłano imienne zaproszenia do repatriantów.
3. Wiedząc, że nie wszyscy repatrianci – zgłoszeni przez urzędy, czy to wojewódzkie, czy to gminne – uczestniczyli w kursach, przeanalizowano listy z poprzednich lat i imiennie pocztą tradycyjną lub e-mailową zaproszono również repatriantów, którzy przybyli do Polski w ubiegłych latach. Łącznie skierowano zaproszenia do 487 repatriantów. Dodatkowo osoba rekrutująca była w stałym kontakcie telefonicznym z repatriantami, a rozmowy, w razie potrzeby, prowadziła w języku rosyjskim, co ułatwiało rekrutację.
4. Na stronie www.orpeg.pl zamieszczono informację o terminach mających się odbyć *Kursów adaptacyjnych i kursów językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów oraz udostępniono ankiety rekrutacyjne. Informację na bieżąco uaktualniano.
5. Dzięki tym działaniom na *Kursy adaptacyjne i kursy językowe dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zgłosiło się 169 repatriantów, ostatecznie wzięło udział 127. W trakcie obozów uczestników informowano o możliwości udziału w *Kursach języka polskiego w miejscu zamieszkania*.
6. W celu lepszej rozpoznawalności działań ORPEG w zakresie realizacji zleconego zadania

na stronie ORPEG funkcjonuje stale linia graficzna , będąca rozpoznawalnym znakiem obszaru dla repatriantów na stronach internetowych ORPEG, na których znajdują się informacje o dostępnych kursach dla repatriantów, poradniki i porady, często zadawane pytania, historie życia repatriantów.

7. Opracowana wcześniej ulotka w językach polskim i rosyjskim, przedstawiająca zakres działalności Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, w tym informację, że Ośrodek prowadzi na zlecenie Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Spraw Wewnętrznych, oprócz działań statutowych, także *Kursy językowe i kursy adaptacyjne dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów oraz *Kursy językowe w miejscu zamieszkania* przekazywana była na wielu spotkaniach w różnych miejscach w Polsce. Korzystano także z opracowanych wcześniej materiałów informacyjnych, dotyczących zagadnień adaptacyjnych, prawnych, gospodarczych, oświatowych, przydatnych repatriantom zarówno w czasie kursów, jak i po ich zakończeniu. Przy wielu okazjach Ośrodek upowszechniał informacje o działaniach, stanowiących wsparcie językowe i adaptacyjne dla repatriantów, a tym samym zwiększał rozpoznawalność ORPEG wśród pracowników administracji samorządowej.

**ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNYCH I KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO
DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW**

Każdy z obozów trwał 8 dni i obejmował 85 godzin zajęć dydaktycznych (jednostki 45-minutowe). Uczestnicy brali udział w wykładach, spotkaniach, warsztatach, konsultacjach, w zajęciach krajoznawczych, muzealnych i kulturalnych. Wykonawców usług hotelowych oraz edukacyjnych i szkoleniowych każdorazowo wyłaniano zgodnie z procedurą zamówienia publicznego.

W trakcie kursów przeważały ilościowo zajęcia adaptacyjne (55 godzin) nad językowymi (30 godzin). Zakładano bowiem, że umiejętności językowe repatrianci będą ćwiczyli na *Kursach językowych w miejscu zamieszkania*.

W czasie *Kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zrealizowano ramowy program, przygotowany przez ORPEG PCN i przedstawiony do akceptacji MEN.

Ponieważ repatrianci reprezentowali zróżnicowany poziom znajomości języka – od A1 do C2, zajęcia językowe prowadzone były w trzech odrębnych grupach.

W zajęciach adaptacyjnych uczestniczył tłumacz w celu zapewnienia jak najlepszej komunikacji w zakresie ważnych i specyficznych problemów, jak starania o emeryturę, podejmowanie działalności gospodarczej, starania o przyjęcie dziecka do szkoły czy też dostanie się na studia.

EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU)

Rozmowa ewaluacyjna wskazała na fakt, iż repatrianci przyjeżdżali na szkolenie z uczuciem strachu, lęku, a nawet wstydu. Z drugiej zaś strony mieli także nadzieję na dobre przeżycia, oferowali swoją życzliwość, ciekawość, otwartość. W efekcie doświadczenia na zajęciach adaptacyjnych (trening interpersonalny, zajęcia integracyjne) spowodowały, iż negatywne emocje przeobraziły się w poczucie wartości. Zajęcia zatem spełniły swoje zadanie – wzmocniły uczestników.

W badaniu ankietowym zebrano 90 ankiet (dzieci i młodzież ankiet nie wypełniały). Z ich analizy wynika wysoki poziom zadowolenia uczestników *Kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów.

KURSY JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Po zakończeniu kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego w formie obozów dla repatriantów i członków ich rodzin repatrianci deklarowali chęć udziału w kursach języka polskiego, prowadzonych w miejscu ich zamieszkania. W określonym przez organizatora terminie zgłosiło się 119 repatriantów chcących wziąć udział w takich kursach. Po terminie zgłosiły się 3 osoby, które zostały dopisane do listy chętnych uczestników szkolenia. Zgodnie z zapotrzebowaniem repatriantów zorganizowano i przeprowadzono 70-godzinne kursy językowe w miejscu zamieszkania, w których ostatecznie wzięło udział 91 osób. Najczęstsze powody, dla których osoby nie skorzystały z kursu, choć pierwotnie deklarowały chęć uczestnictwa, to niemożność pogodzenia codziennej pracy zawodowej z udziałem w kursie, powody rodzinne (gdy jeden z członków rodziny nie mógł wziąć udziału, drugi też zrezygnował), wyjazd z Polski, choroba.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

1. Kursy języka polskiego w miejscu zamieszkania zrealizowano w następujących miastach:

Tabela: *Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania wg umiejscowienia kursu*

Lp.	Lokalizacja kursu		Liczba uczestników
1.	Aleksandrów Łódzki	łódzkie	2
2.	Bełchatów	łódzkie	3
3.	Bytom	śląskie	2
4.	Czarna Białostocka	podlaskie	2

5.	Częstochowa	śląskie	2
6.	Gliwice	śląskie	2
7.	Gniewkowo	kujawsko - pomorskie	1
8.	Góra Kalwaria	mazowieckie	4
9.	Koziegłowy	wielkopolskie	3
10.	Kraków	małopolskie	2
11.	Lubin	dolnośląskie	13
12.	Lublin	lubelskie	2
13.	Łódź	łódzkie	1
14.	Mikołów	śląskie	1
15.	Niepołomice	małopolskie	1
16.	Piaseczno	mazowieckie	2
17.	Piotrków Trybunalski	łódzkie	3
18.	Rudawa	dolnośląskie	4
19.	Rybnik	śląskie	2
20.	Tarnowskie Góry	śląskie	1
21.	Tychy	śląskie	2
22.	Wałbrzych	dolnośląskie	2
23.	Wałcz	zachodniopomorskie	3
24.	Warszawa	mazowieckie	18
25.	Wińsko	dolnośląskie	3
26.	Wrocław	dolnośląskie	5

27.	Zabrze	śląskie	1
28.	Żory	śląskie	4
Łącznie			91

Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania pochodzili z dziewięciu województw (dane poniżej):

Tabela: *Liczba uczestników kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania wg województw*

Lp.	Województwo	Liczba uczestników
1.	dolnośląskie	27
2.	kujawsko-pomorskie	1
3.	lubelskie	2
4.	łódzkie	9
5.	małopolskie	3
6.	mazowieckie	24
7.	podlaskie	2
8.	śląskie	17
9.	zachodniopomorskie	3
10.	wielkopolskie	3
Razem		91

Najwięcej osób pochodziło z województwa dolnośląskiego (27 osób), mazowieckiego (24 osoby), śląskiego (17 osób), a najmniej z kujawsko-pomorskiego (1 osoba), podlaskiego (2 osoby) i lubelskiego (2 osoby).

EVALUACJA NA ZAKOŃCZENIE KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

W badaniu ankietowym zebrano 89 ankiet. Z ich analizy wynika wysoki poziom zadowolenia repatriantów z programów kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania i sposobu ich prowadzenia. Wiele uwag dotyczyło braku podziału na poziomy znajomości języka (taki brak podziałów wystąpił tylko w dwóch ankietach i wynikała ze zbyt małej ilości uczestników (3-4 osoby), zbyt krótkiego czasu poświęconego na kurs i za małej ilości godzin (szczególnie przy niemalże zerowej znajomości języka na początku kursu).

Monitorowanie pozwoliło na uzyskanie bieżącej informacji zwrotnej na temat użyteczności treści przekazywanych podczas kursów w odniesieniu do potrzeb grupy, pomogło w bieżącym dostosowaniu elementów programu i metod nauczania, przyczyniło się do ustalenia zakresu dalszej pomocy dla poszczególnych rodzin.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Najistotniejsze wnioski i rekomendacje z realizacji kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania to:

- kontynuować naukę języka polskiego w miejscu zamieszkania repatriantów, rozłożoną na kilka miesięcy,
- zwiększyć lub zróżnicować liczbę godzin kursu w zależności od poziomu znajomości języka,
- wzbogacić treści merytoryczne przekazywane na kursach o elementy praktycznego przygotowania językowego w zakresie języka zawodowego.

Warszawa, dnia 21 stycznia 2019 r.